

A N A R C H I S T I C K Ý M Ě S Í Č N Í K

číslo 205
prosinec 2025

vydává Nakladatelství Anarchistické federace
www.afed.cz // afed@afed.cz

MILIARDÁŘI POTŘEBUJÍ NÁS, NE MY JE

Pojďme si chvilku pohrát s čísly. Pomohou nám totiž odhalit, jak propastné jsou sociální rozdíly ve společnosti. Ukážou nám, jak ohromných rozměrů nabyla ve světě sociální nespravedlnost.

- Aktuální „Světová zpráva o nerovnosti“ uvádí zcela jasně, že
- * 10 % lidí s nejvyššími příjmy vydělává více než zbývajících 90 %,
- * méně než 60 000 lidí, tedy 0,001 % světové populace, ovládá třikrát více bohatství než celá spodní polovina lidstva,
- * nejchudší polovina lidstva získává méně než 10 % celkových globálních příjmů,
- * **10 % světové populace vlastní 75 % bohatství a spodní polovina pouze 2 %,**
- * téměř ve všech regionech bylo nejmajetnější 1 % lidí bohatších než spodních 90 % dohromady,
- * nerovnost v bohatství po celém světě rychle roste.

Jak si taková neuvěřitelná čísla vůbec představit? No vezměme si třeba jeden příklad za všechny: Existuje člověk, který vlastní 3 domy a může si vybrat, v kterém zrovna bude žít. A naproti němu existuje stejně velký dům, do kterého se musí vejít 70 000 lidí, kteří prostě na výběr nemají.

Podobných příjmů by se z výše uvedených čísel dalo vytvořit hodně. Avšak je třeba si velmi naléhavě uvědomit, že nejde jen o nerovnost příjmů a nesouměřitelnost bohatství. Ona **malá menšina globálních elit ve svých rukou zároveň třímá bezprecedentní finanční, a s tím spjatou politickou moc.** A tuto moc využívá v maximální možné míře, ať už v rámci právních úprav, které jsou této elitě ušity na míru, nebo v případě potřeby i mimo ně. Tomu také odpovídá skutečnost, že v globálním měřítku se bohatství multimilionářů od 90. let zvyšovalo přibližně o 8 % ročně. Nerovnost byla podle zprávy také podpořena globálním finančním systémem, který je nastaven ve prospěch bohatých zemí, přičemž vyspělé ekonomiky si mohou levně půjčovat a investovat v zahraničí s vyššími výnosy, což jim umožňuje fungovat jako „finanční rentiéři“.

Zpráva také zdůraznila klíčovou roli, kterou hraje vlastnictví kapitálu v nerovnosti emisí uhlíku ovlivňujících klima. Bohatí jedinci přispívají ke klimatické krizi svými investicemi ještě víc než svou spotřebou a životním stylem. **Nejchudší polovina světové populace se podílí pouze 3 % na emisích uhlíku spojených s vlastnictvím soukromého kapitálu, zatímco nejbohatších 10 % se podílí na emisích přibližně 77 %.** Tato nerovnost souvisí také se zranitelností, protože ti, kteří emitují nejméně, tedy převážně obyvatelstvo v zemích s nízkými příjmy, jsou také nejvíce vysta-

veni extrémním projevům klimatických změn. Zatímco ti, kteří emitují nejvíce, jsou před nimi chráněni.

Miliardářské elity a jejich finanční zájmy jsou bráněny jednotlivými státy před nespokojeností chudnoucího obyvatelstva, a to zpravidla širokou škálou represivních opatření a sociální kontroly. Možné ohrožení rostoucích zisků a naakumulovaného bohatství před těmi, kteří jsou v důsledku toho samého systému vykořisťováni a ožebračováni, vede elity k podpoře a rozvíjení totalitních praktik a často až k příklonu k fašismu. Ty opět mají za cíl disciplinovat plebs a ochránit zájmy kapitálu.

Nemusíme nutně rozebírat globální hledisko současné kapitalistické hegemonie – bez ohledu na to, jestli vzkvétá v pseudo-demokratických systémech nebo v těch otevřeně autoritářských. I u nás můžeme vidět, jak miliardářům přirůstají konta a majetky, zatímco v té spodní polovině místní populace se žije z ruky do huby a dost často už i na dluh či bez řádného domova. Nejvýrazněji to bylo vidět v době prudkého nárůstu cen energií, kdy si mnozí sáhli na dno, zatímco fosilní magnáti počítali obrovský nárůst zisků. A to jsme ještě nuceni v mediálním prostoru, jenž z velké části opět patří miliardářům, poslouchat jejich kecy, které mají za cíl především manipulovat veřejností ve prospěch vlastních zájmů.

Kapitalismus byl založen na velké krádeži, kdy si ti nej-mocnější rozdělili půdu mezi sebe a ostatním k ní odepřeli přístup. Dodnes vidíme dozvuky tohoto procesu, kdy agrobiznis vytlačuje malé zemědělce a domorodé komunity. Nyní kapitalismus spočívá na vykořisťování námezdní práce přivlastňováním si její nadhodnoty, na drancování surovin, ničení životního prostředí a klimatu – tedy na kořistění z budoucích generací. Nájemné, úroky, dividendy jsou legalizované nástroje nelegitimního rentiérského kořistění. Tloustnutí z veřejných peněz, dotací a vyhýbání se daním – to jsou další způsoby, jak převádět bohatství od těch dole k těm nahoře. V opačném gardu jsou převáděna jen rizika.

Proč si necháváme tuto do očí bijící nespravedlnost stále líbit? Takováto nesouměřitelná nerovnost není žádný přirozený řád světa, ale naopak jeho znásilnění. Proč nám, obyčejným lidem, stačí poměrně málo ke štěstí, zatímco ti nejbohatší nemají nikdy dost a potřebují mít stále víc a víc a víc. Jejich chování je deviantní, jakkoli se nám ve svých médiích snaží namluvit, že tak je to správně. Jak dlouho ještě po sobě necháme šlapat? I kdyby okrádání naprosté většiny mizivou menšinou probíhalo podle jim na míru napsaných zákonů, neznamená to ani v nejmenším, že je to správné. Ani to, že je to tak navždy.

Vezměme si konečně zpět to, co nám všem patří. Zejména svou důstojnost a budoucnost.